

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Sžo/212/2015
Identifikačné číslo spisu: 6014201329
Dátum vydania rozhodnutia: 15.11.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Elena Kováčová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:6014201329.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eleny Kováčovej a členov senátu JUDr. Kataríny Benczovej a JUDr. Jozefa Hargaša v právnej veci navrhovateľa: N. Q., trvale bytom XXX XX U. XXX, korešpondenčná adresa M. Q., Z. XX/XXX, XXX XX Q. proti odporcovi: Centrum právnej pomoci, kancelária Hlohovec, M. R. Štefánika 1, P.O.BOX 115, 920 01 Hlohovec o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu sp. zn. 6354/2014 zo dňa 18.07.2014 o odvolaní odporcu proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 25Sp/63/2014-30 zo dňa 30.06.2015 takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 25Sp/63/2014-30 zo dňa 30.06.2015 p o t v r d z u j e .

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Krajský súd napadnutým rozsudkom podľa § 250j ods. 2 písm. b), c) a d) zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) zrušil rozhodnutie odporcu sp. zn. 6354/2014 zo dňa 18.07.2014 a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Uvedeným rozhodnutím odporca nepriznal navrhovateľovi v zmysle ustanovenia § 10 ods. 5 zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi (ďalej len „zákon o poskytovaní právnej pomoci“) nárok na poskytnutie právnej pomoci.

Krajský súd z obsahu administratívneho spisu zistil, že navrhovateľ doručil odporcovi 30. 05. 2014 žiadosť o poskytnutie právnej pomoci v dvoch právnych veciach. Prvou právnou vecou, v ktorej žiadal o poskytnutie právnej pomoci, bolo konanie vo veci podania ústavnej sťažnosti na Ústavný súd Slovenskej republiky, predmetom ktorej malo byť posúdenie prípadného porušenia žiadateľovho práva na prístup k súdu a práva na spravodlivé súdne konanie v súvislosti s vydaním rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Sžo/5/2014 z 27. 02. 2014. Druhou právnou vecou, v ktorej žiadateľ žiadal o poskytnutie právnej pomoci, bolo konanie vo veci podania občianskoprávnej žaloby v súvislosti s

postupom Krajského súdu Trnava vo veci sp. zn. 14S/68/2007 a sp. zn. 14S/103/2007 a následným postupom a rozhodnutím Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Sžo/5/2014), v dôsledku ktorých mohlo byť porušené právo navrhovateľa na prístup k súdu (k Ústavnému súdu Slovenskej republiky) tým, že rozhodnutia nedoručili navrhovateľovi, ale iba ustanovenému advokátovi, ktorý tieto rozhodnutia poslal navrhovateľovi po lehote. Navrhovateľ k žiadosti nepripojil žiadne doklady.

Odporca rozhodnutím sp. zn. 6354/2014 č. k. KaHC-30241/6354/2014-30655/2014 zo dňa 02. 06. 2014 predbežne nepriznal navrhovateľovi nárok na poskytovanie právnej pomoci. Ďalej rozhodnutím z 02. 06. 2014 sp. zn. 6354/2014 č. k. KaHC - 30241/6354/2014 - 30710/2014 konanie o nároku na poskytnutie právnej pomoci prerušil a vyzval žiadateľa, aby v lehote 10 dní doplnil údaje týkajúce sa skutočností rozhodujúcich pre posúdenie nároku na poskytnutie právnej pomoci. Z predmetného rozhodnutia vyplýva, že odporca žiadateľa vyzval na písomné vyjadrenie, z ktorého bude zrejmé, čo žiadateľ požaduje a v prípade ak požaduje právne zastúpenie do konania vo veci ústavnej sťažnosti, mal uviesť, ktoré rozhodnutie ktorého súdu chce ústavnou sťažnosťou napadnúť. Ďalej vyzval žiadateľa na písomné vyjadrenie, či podanou žiadosťou požiadal o právnu pomoc vo viacerých konaniach, a ak áno, uložil mu povinnosť označiť veci, v ktorých žiada o poskytnutie právnej pomoci spisovými značkami. Navrhovateľ - žiadateľ na výzvu odporcu doručil 20. 06. 2014 písomné vyjadrenie, v ktorom konkretizoval, v akých konaniach žiada žiadosťou (ktorej formulár doručil v prílohe tohto podania) o poskytnutie právnej pomoci. Z predmetného písomného vyjadrenia vyplýva, že v prvej veci žiada o poskytnutie právnej pomoci vo veci podania ústavnej sťažnosti, ktorou chce napadnúť konečné rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5Sžo/5/2014, ktorým potvrdil rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 25Sp/35/2013, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie Centra právnej pomoci (kancelária Trenčín) zo dňa 17. 06. 2013 sp. zn. 3N 3646/2013. Ústavnou sťažnosťou chcel napadnúť predmetný rozsudok Najvyššieho súdu SR 5Sžo/5/2014 z dôvodu, či rozhodnutiami a konaním súdov a neposkytnutím právnej pomoci nedošlo k porušeniu práva navrhovateľa na prístup k Ústavnému súdu a práva na súdnu ochranu. Vo vzťahu k druhej právnej veci, v ktorej žiadal poskytnúť právnu pomoc uviedol, že by chcel podať žalobu voči Krajskému súdu Trnava a Najvyššiemu súdu SR, jednalo by sa o žalobu proti „štátu" - Slovenskej republike, v zastúpení Ministerstvom spravodlivosti SR, vo veci ich konania a postupu pri doručovaní rozhodnutí Najvyššieho súdu SR č. k. 8Sžo/36/2011 a 2Sžo/39/2011, pretože konečné rozhodnutia Najvyššieho súdu SR neboli doručené navrhovateľovi a kým mu boli doručené, uplynula lehota na podanie ústavnej sťažnosti proti uvedeným rozhodnutiam. Z predmetného podania vyplýva, že žalobca chcel podať občianskoprávnu žalobu za účelom zistenia, či uvedeným postupom súdov, ktorý mal za následok „oneskorené" doručenie vyššie uvedených rozhodnutí navrhovateľovi došlo k porušeniu jeho práva na prístup k súdu a na súdnu ochranu. Žalobou chcel teda napadnúť nesprávny spôsob doručovania predmetných rozhodnutí. Z písomného podania navrhovateľa zároveň vyplýva, že z dôvodu potreby podať ústavnú sťažnosť proti rozhodnutiu Najvyššieho súdu SR č. k. 5Sžo/5/2014 podať do dvoch mesiacov od jeho vydania, túto sťažnosť už navrhovateľ podal dňa 28. 05. 2014, aby predišiel zmeškaniu lehoty. Ďalej poukázal na to, že občianskoprávnu žalobu je potrebné podať do dvoch rokov vo veci postupu a konania súdov (Krajského súdu Trnava a Najvyššieho súdu SR) pri doručovaní rozhodnutí 8Sžo/36/2011 a 2Sžo/39/2011. Z kópie rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 5Sžo/5/2014 zo dňa 27. 02. 2014 krajský súd zistil, že Najvyšší súd SR ním potvrdil rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 25Sp/35/2013-12 zo dňa 25. 10. 2013, ktorým krajský súd potvrdil rozhodnutie Centra právnej pomoci Bratislava, kancelária Trenčín sp. zn. 3N 3646/2013 zo dňa 17. 06. 2013, ktorým Centrum právnej pomoci, kancelária Trenčín, ako príslušný správny orgán nepriznal navrhovateľovi nárok na poskytnutie právnej pomoci vo veci zastupovanie pred Ústavným súdom Slovenskej republiky, kde navrhovateľ namietal porušenie jeho práv v konaní pred Krajským súdom Trnava rozsudkom sp. zn. 14S/68/2007 zo dňa 12. 05. 2011, ktorý bol potvrdený rozsudkom Najvyššieho súdu SR č. k. 8Sžo/36/2011 zo dňa 28. 08. 2012 a rozsudkom Krajského súdu v Trnave č. k. 14S/103/2007 zo dňa 12. 05. 2011, ktorý bol potvrdený rozsudkom Najvyššieho súdu SR č. k. 2Sžo/30/2011 zo dňa 18. 04. 2012.

Predmetom preskúvania krajským súdom podľa tretej hlavy O. s. p. bolo preskúmanie zákonnosti

postupu a rozhodnutia odporcu, ktorým navrhovateľovi nepriznal nárok na poskytnutie právnej pomoci v konaní vo veci ústavnej sťažnosti pre porušenie jeho práva na prístup k súdu a práva na spravodlivé konanie, ku ktorému podľa žiadateľa - navrhovateľa malo dôjsť v konaní, výsledkom ktorého bolo rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5Sžo/5/2014 (ktorým rozhodnutím bol potvrdený rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 25Sp/35/2013 z 27. 02. 2014, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie Centra právnej pomoci, kancelária Trenčín sp. zn. 3N 3646/2013 zo dňa 17. 06. 2013) a v konaní vo veci podania občianskoprávnej žaloby, ktoré konanie chcel žalobca iniciovať proti Slovenskej republike v zastúpení Ministerstva spravodlivosti vo veci nezákonného, resp. nesprávneho postupu súdov v konaní Krajského súdu Trnava a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ku ktorému malo dôjsť v dôsledku konania a postupu týchto súdov pri doručovaní rozhodnutí Najvyššieho súdu SR v konaní č. 8Sžo/36/2011 a 2Sžo/39/2011, pričom navrhovateľ - žiadateľ mal za to, že pokiaľ tieto rozsudky neboli doručované priamo navrhovateľovi, neboli doručované správne. Postupom týchto súdov podľa navrhovateľa malo dôjsť k odňatiu práva navrhovateľa (právo na prístup k Ústavnému súdu SR). Dôvodom, pre ktorý odporca napadnutým rozhodnutím navrhovateľovi - žiadateľovi nepriznal nárok na poskytnutie právnej pomoci bola skutočnosť, že v oboch konaniach, v ktorých navrhovateľ - žiadateľ žiadal odporcu o poskytnutie právnej pomoci sa jedná o zrejme bezúspešné spory, resp. že nie je možné z dôvodov uvedených v rozhodnutí vylúčiť zrejmu bezúspešnosť sporov, v dôsledku čoho odporca ďalšie podmienky priznania nároku navrhovateľovi na poskytnutie právnej pomoci neskúmal. S týmto názorom nesúhlasil navrhovateľ - odvolateľ a žiadal, aby súd napadnuté rozhodnutie odporcu zrušil a vrátil vec odporcovi na ďalšie konanie.

Krajský súd poznamenal, že pojem zrejmej bezúspešnosti v spore bol v našom právnom poriadku pôvodne obsiahnutý len v § 138 ods. 1 O.s.p. v súvislosti s posudzovaním žiadosti účastníka konania o oslobodení od platenia súdnych poplatkov, keď O.s.p. pre priznanie oslobodenia od platenia súdnych poplatkov vylučuje zrejme bezúspešne uplatňovanie alebo bránenie práva. Občiansky súdny poriadok však konkrétne neupravuje, čo je potrebné pod týmto pojmom rozumieť. Zákon o bezplatnej právnej pomoci demonštratívne uvádza, na čo je potrebné prihliadať pri posudzovaní zrejmej bezúspešnosti sporu, keďže jednou z podmienok pre priznanie tohto nároku je, že nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu. Pri aplikácii § 138 O.s.p. všeobecné súdy judikovali, že o zrejmu bezúspešnosť sa jedná najmä vtedy, ak už zo skutkových tvrdení žiadateľa je nepochybné, že mu vo veci nemôže byť vyhovené. Posudzovanie splnenia zákonných podmienok na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti podľa § 6 zákona č. 327/2005 Z. z. je výsledkom správnej úvahy správneho orgánu, k čomu sa nevyžaduje vykonávanie dokazovania podľa § 120 O. s. p. ohľadne samotného nároku (práva), o ktorom sa rozhoduje v základnom konaní, v ktorom žiadateľ žiada o poskytnutie právnej pomoci - v prejednávanej príhode konaní, ktoré mali byť iniciované: 1/vo veci podania ústavnej sťažnosti pre porušenie práv navrhovateľa - žiadateľa v konaní všeobecných súdov, ktoré bolo ukončené rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5Sžo/5/2014 a 2/ vo veci podania občianskoprávnej žaloby proti Slovenskej republike zastúpenej Ministerstvom spravodlivosti SR pre tvrdené porušenie práv navrhovateľa - žiadateľa v konaniach vedených pred Krajským súdom v Trnave a Najvyšším súdom SR, ktoré skončili rozhodnutiami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 8Sžo/36/2011 a 2Sžo/39/2011, ktorý nesprávny postup mal spočívať v tom, že navrhovateľovi neboli doručené vyššie uvedené rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, v dôsledku čoho navrhovateľ tvrdil, že mu bol odňatý prístup k Ústavnému súdu Slovenskej republiky).

Krajský súd ďalej uviedol, že správny orgán sa v danom prípade zaoberal posudzovaním otázky zrejmej bezúspešnosti sporu, resp. sporov, v ktorých navrhovateľ - žiadateľ žiadal o poskytnutie právnej pomoci, keďže zákon stanovil ako jednu z podmienok pre možnosť priznania nároku na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti, že nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu. Účelom prijatia zákona č. 327/2005 Z. z. bolo zabezpečiť prístup k súdu tým žiadateľom v hmotnej núdzi, ktorým evidentne hrozí ujma na ich právach z dôvodu, že nemajú finančné prostriedky na zaplatenie právneho zastúpenia v ich veci. Skúmanie otázky možného reálneho poškodenia ich práv, resp. právom chránených záujmov súvisí s tým, či by mohli byť úspešní (s prihliadnutím na hmotnoprávne a procesnoprávne predpisy) vo

veciach, v ktorých žiadajú priznanie, resp. poskytnutie právnej pomoci. Posúdenie tejto otázky patrí do právomoci odporcu, ktorý musí každú vec posudzovať individuálne a to s prihliadnutím na osobitosti jednotlivých prípadov, pričom si musí zabezpečiť podklady pre vydanie rozhodnutia a vykonať dokazovanie podľa § 32 Správneho poriadku.

V preskúvanom prípade správny orgán zo žiadateľom (navrhovateľom) predloženej žiadosti zistil, že tento sa domáhal priznania nároku na poskytnutie právnej pomoci v dvoch veciach, resp. konaniach, ktoré žiadateľ - navrhovateľ chcel iniciovať, pričom o takto v jednej žiadosti o poskytnutie právnej pomoci uplatnených dvoch nárokoch rozhodol napadnutým rozhodnutím, ktoré obsahuje dve výrokové vety, ktorými bolo rozhodnuté o nepriznaní nároku na poskytnutie právnej pomoci.

Vo vzťahu k prvému výroku, ktorým bolo rozhodnuté o nepriznaní nároku na poskytnutie právnej pomoci vo veci konania o ústavnej sťažnosti súd konštatuje, že žiadateľ - navrhovateľ žiadal priznať právnu pomoc vo veci podania ústavnej sťažnosti, ktorú chcel žiadateľ podať proti rozhodnutiu Najvyššieho súdu SR 5Sžo/5/2014 zo dňa 27. 02. 2014 z dôvodu, že sa domnieval, že v konaní, ktorého výsledkom bolo vyššie uvedené rozhodnutie, nedošlo k porušeniu práva žiadateľa na prístup k súdu a práva na súdnu ochranu. Predmetným rozhodnutím Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Sžo/5/2014 zo dňa 27. 02. 2014 bol potvrdený rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 25. 02. 2013, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie Centra právnej pomoci - kancelária Trenčín sp. zn. 3N 3646/2013 zo dňa 17. 06. 2013, ktorým Centrum právnej pomoci navrhovateľovi - žiadateľovi nepriznal nárok na poskytnutie právnej pomoci vo veci zastupovania pred Ústavným súdom SR (podaná sťažnosť vo veci navrhovateľom tvrdeného porušenia práv v konaní pred Krajským súdom v Trnave č. k. 14S/68/2007 a 14S/103/2007, ako aj pred Najvyšším súdom SR v konaní ukončenom rozsudkom Najvyššieho súdu SR č. 8Sžo/36/2011 a 2Sžo/39/2011), pričom v týchto konaniach bolo konštatované, že predmetné ústavné sťažnosti boli podané po zákonnej lehote, v dôsledku čoho Centrum právnej pomoci - kancelária Trenčín a následne Krajský súd v Banskej Bystrici i Najvyšší súd Slovenskej republiky vyhodnotili tieto spory /konania o dvoch ústavných sťažnostiach/ ako zrejme bezúspešné). Zo žiadosti navrhovateľa doručenej odporcovi dňa 30. 05. 2014 (formulár) doplnenej písomným podaním zo dňa 11. 06. 2014 doručeným odporcovi 20. 06. 2014 na základe výzvy odporcu je nesporné, že navrhovateľ sa touto žiadosťou domáhal poskytnutia právnej pomoci v konaní o ústavnej sťažnosti, ktorú chcel podať na Ústavný súd Slovenskej republiky, pretože sa domnieval, že postupom Najvyššieho súdu v konaní, ktoré bolo ukončené rozsudkom Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Sžo/5/2014 boli porušené jeho práva, resp. boli mu odňaté jeho práva (právo na prístup k súdu a právo na súdnu ochranu). V dopĺňujúcom podaní k žiadosti navrhovateľ - žiadateľ navyše uviedol, že takúto ústavnú sťažnosť z opatrnosti, aby nedošlo k zmeškaniu zákonnej dvojmesačnej lehoty na podanie takejto sťažnosti, podal sám navrhovateľ dňa 28. 05. 2014. Odporca v prvej výrokovej vete napadnutého rozhodnutia nepriznal navrhovateľovi - žiadateľovi nárok na poskytnutie právnej pomoci z dôvodu, že nie je možné vylúčiť zrejmu bezúspešnosť tohto sporu, pričom z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia týkajúceho sa prvej výrokovej vety vyplýva, že odporca sa zaoberal otázkou včasnosti podania ústavných sťažností v konaní, ktoré bolo predmetom predchádzajúceho rozhodnutia Centra právnej pomoci, kancelária Trenčín zo dňa 17. 06. 2013 a následne na základe podaného odvolania v konaniach vedených Krajským súdom v Banskej Bystrici sp. zn. 25Sp/35/2013 (ktorým bolo rozhodnutie Centra právnej pomoci, kancelária Trenčín potvrdené) a na základe podaného odvolania navrhovateľa proti tomuto rozhodnutiu Krajského súdu v Banskej Bystrici v konaní vedenom na Najvyššom súde Slovenskej republiky, ktorý rozsudkom 5Sžo/5/2014 zo dňa 27. 02. 2014 rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici potvrdil, pričom sa stotožnil so skutkovými právnymi závermi prvostupňového súdu i Centra právnej pomoci v tom, že vo veciach podaných ústavných sťažností proti rozhodnutiu Krajského súdu v Trnave č.k. 14S/103/2007, ktoré bolo potvrdené rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č.k. 2Sžo/39/2011 a proti rozhodnutiu Krajského súdu v Trnave č. k. 14S/68/2007, ktoré bolo potvrdené rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č.k. 8Sžo/36/2011. Odporca v odôvodnení konštatoval, že vyššie uvedené ústavné sťažnosti boli podané oneskorene, a preto tieto rozhodnutia boli správne. Podávanie cyklických sťažností na Ústavný súd je podľa odporcu absurdné. Odporca sa však v odôvodnení svojho rozhodnutia

nezaoberal posudzovaním otázky zrejmej bezúspešnosti sporu v konaní o ústavnej sťažnosti, ktorú mienil iniciovať, resp. mienil podať navrhovateľ tvrdiac, že jeho práva zaručené Ústavou boli porušené v konaní pred Najvyšším súdom Slovenskej republiky, ktoré bolo ukončené rozsudkom č. k. 5Sžo/5/2014 zo dňa 27. 02. 2014. Odporcove dôvody, ktorými odôvodňoval nepriznanie nároku navrhovateľovi - žiadateľovi na poskytnutie právnej pomoci vo veci uvedenej v prvej výrokovej vete napadnutého rozhodnutia teda nesmerovali k posudzovaniu otázky zrejmej bezúspešnosti sporu v konaní o ústavnej sťažnosti, s ktorou sa žiadateľ obrátil na odporcu, ale smerovali k oneskorene podaným sťažnostiam vo veciach proti postupu a rozhodnutiam Krajského súdu v Trnave v konaniach 14S/103/2007 a 14S/68/2007 a Najvyššieho súdu SR v konaniach. 8Sžo/36/2011 a 2Sžo/39/2011, o ktorých rozhodovalo Centrum právnej pomoci, Trenčín, pričom v týchto prípadoch ani nebolo sporné, že tieto sťažnosti boli oneskorene podané. Žiadateľ však tak, ako to vyplýva z jeho žiadosti v znení doplnenia doručeného odporcovi 20. 06. 2014 uviedol, že mienil podať ústavnú sťažnosť pre porušenie jeho práv v konaní, ktorého výsledkom bolo rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Sžo/5/2014. Odporca však neskúmal, či boli splnené podmienky na poskytnutie právnej pomoci upravené v zákone č. 327/2005 Z. z. (§ 6 ods. 1 písm. b) v spojení s § 8 citovaného zákona) v tejto veci a neskúmal teda otázku zrejmej bezúspešnosti sporu vo vzťahu ku konaniu o ústavnej sťažnosti, ktorú mienil navrhovateľ - žiadateľ podať pre ním tvrdené porušenie jeho ústavných práv v konaní, ktoré bolo ukončené rozhodnutím Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Sžo/5/2014. Navyše ani z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, ani z administratívneho spisu nie je zrejmé, kedy bolo rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Sžo/5/2014 navrhovateľovi, alebo jeho právnenému zástupcovi doručené, ani to, či v čase podania žiadosti o poskytnutie právnej pomoci ešte neuplynula lehota na podanie takejto sťažnosti. Odporca nedostatočne zistil, resp. nezisťoval skutkový stav na to, aby mohol vyvodiť záver o zrejmej bezúspešnosti tohto sporu, keďže nezisťoval skutočnosti osvedčujúce prípustnosť takejto sťažnosti, ani to, či neuplynula lehota na podanie takejto sťažnosti, a pokiaľ žiadateľ tvrdil vo svojom podaní doručenom odporcovi 20. 06. 2014, že takúto ústavnú sťažnosť z opatrnosti, t. j. z dôvodu, aby nedošlo ku zmeškaniu zákonnej dvojmesačnej lehoty na podanie ústavnej sťažnosti, aj sám podal dňa 28. 05. 2014, z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia nie je zrejmé, či odporca zisťoval túto skutočnosť, t.j. či takáto sťažnosť naozaj bola navrhovateľom podaná, či bola podaná v lehote, ani to, či by takéto konanie pred Ústavným súdom mohlo byť úspešné. Takéto skutočnosti nevyplývajú ani z obsahu administratívneho spisu. Bez zistenia vyššie uvedených skutočností, a teda bez riadne zisteného skutkového stavu, je potom predčasný záver o zrejmej bezúspešnosti sporu tak, ako to uviedol odporca vo svojom rozhodnutí. Z administratívneho spisu je zrejmé, že odporca tieto okolnosti nezisťoval a ani sa následne týmito skutočnosťami v odôvodnení nezaoberal. Nie je preto v odôvodnení napadnutého rozhodnutia ani uvedená úvaha, na základe ktorej odporca dospel k záveru, že konanie o tejto ústavnej sťažnosti by bolo zrejme bezúspešné. Odôvodnenie rozhodnutia neobsahuje skutkové zistenia vo vzťahu k otázke, či vôbec bola takáto sťažnosť navrhovateľom podaná, či bola podaná v zákonom ustanovenej lehote, či by takáto sťažnosť bola prípustná, prípadne či v čase rozhodovania o navrhovateľovom nároku už neuplynula lehota na podanie takejto sťažnosti, čo by rovnako vylučovalo úspešnosť takéhoto sporu. Krajský súd vo vzťahu k I. výrokovej vete napadnutého rozhodnutia dospel k záveru, že pokiaľ odporca rozhodol o zamietnutí nároku navrhovateľa na poskytnutie právnej pomoci v konaní o takejto ústavnej sťažnosti tak, že nie sú splnené podmienky pre zrejmu bezúspešnosť sporu, rozhodol na základe nedostatočne zisteného skutkového stavu. Odôvodnenie vo vzťahu k vyššie uvedenému k prvému výroku napadnutého rozhodnutia neobsahuje dôvody týkajúce sa konania o ústavnej sťažnosti, ktorú mienil navrhovateľ podať (resp. podľa jeho tvrdenia aj podal dňa 28.05.2014) neobsahuje dôvody, pre ktoré odporca žiadosť navrhovateľa zamietol, a preto súd takéto rozhodnutie v tejto časti považuje za nepreskúmateľné. Z vyššie uvedených dôvodov krajský súd rozhodnutie v časti, v ktorej odporca o žiadosti navrhovateľa rozhodol prvou výrovkou vetou, zrušil s poukazom na § 250j ods. 2 písm. c) a d) O. s. p.

Vo vzťahu k druhému výroku napadnutého rozhodnutia, ktorým odporca nepriznal navrhovateľovi - žiadateľovi nárok na priznanie právnej pomoci vo veci žaloby, ktorú chcel žiadateľ podať, a ktorá mala smerovať voči „štátu" - Slovenskej republike, zastúpenej Ministerstvom spravodlivosti SR, pretože sa domnieval, že boli porušené jeho práva nesprávnym postupom a rozhodnutiami Krajským súdom Trnava

vo veciach sp. zn. 4S/68/2007 a 14S/103/2007 a nesprávnym postupom a rozhodnutiami Najvyššieho súdu SR č. 8Sžo/36/2011 a 2Sžo/39/2011, pričom za nesprávny postup považoval to, že navrhovateľovi neboli doručované rozhodnutia Najvyššieho súdu SR priamo, v dôsledku čoho nemohol podať včas ústavnú sťažnosť (podané ústavné sťažnosti podal následne oneskorene), a preto mu nebola ani priznaná právna pomoc v konaniach o ústavných sťažnostiach, v dôsledku čoho mohlo dôjsť ku kráteniu jeho práv, súd uvádza, že z tvrdenia navrhovateľa - žiadateľa vo formulárovej žiadosti ako aj v doplňujúcom podaní doručenom odporcovi 20. 06. 2014 je zrejmé, že žalobca žiadal o priznanie právnej pomoci v konaní vo veci občianskoprávnej žaloby, ktorú chcel podať na všeobecnom súde. V tejto občianskoprávnej žalobe chcel navrhovateľ - žiadateľ žalovať Slovenskú republiku v zastúpení Ministerstva spravodlivosti SR. Z uvedeného teda je možné vyvodit' záver, že navrhovateľ - žiadateľ zrejme chcel žiadať náhradu škody voči Slovenskej republike v zastúpení MS SR za nezákonný postup, resp. nezákonné rozhodnutia všeobecných súdov, konkrétne Krajského súdu Trnava v konaniach sp. zn. 14S/68/2007 a 14S/103/2007, resp. za nesprávne rozhodnutia alebo nezákonný postup Najvyššieho súdu SR v konaniach č. k. 8Sžo/36/2011 a 2Sžo/39/2011. Z obsahu navrhovateľom vyplnenej formulárovej žiadosti i jeho doplňujúceho podania k tejto žiadosti na základe výzvy odporcu nie je teda možné vyvodit' záver, ako to urobil odporca, že sa jedná o preskúmanie rozhodnutí, alebo postupu krajského súdu a najvyššieho súdu, (čo však podľa odporcu nie je možné postupom podľa Občianskeho súdneho poriadku). Pokiaľ mal odporca pochybnosť, aké konanie mieni navrhovateľ - žiadateľ iniciovať, mal postupom podľa Správneho poriadku zistiť, čoho sa navrhovateľ domáha a poskytnúť mu potrebné poučenia tak, aby neznalosťou právnych predpisov nebol poškodený na svojich právach, resp. oprávnených záujmoch (§ 3 Správneho poriadku). Odporca tým, že rozhodol o nepriznaní nároku žiadateľa na poskytnutie právnej pomoci bez toho, aby predmetnú žiadosť posúdil ako žiadosť o poskytnutie právnej pomoci v konaní o náhradu škody spôsobenej nezákonným alebo nesprávnym postupom súdov v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, nedostatočne zistil skutkový stav na to, aby mohol vyvodit' záver o zrejmej bezúspešnosti takéhoto sporu, (pričom bez ďalšieho konštatoval, že žiadateľ žiadal podať občianskoprávnu žalobu, ktorou sa domáhal preskúmania rozhodnutí Krajského súdu Trnava, resp. Najvyššieho súdu SR, so zámerom navrhovateľa obísť skutočnosť, že zo strany navrhovateľa nedošlo včas k podaniu ústavnej sťažnosti). Súd považoval takéto rozhodnutie odporcu, na základe ktorého druhou výrokovou vetou zamietol návrh navrhovateľa - žiadateľa o poskytnutie právnej pomoci za nezákonné, založené na nedostatočne zistenom skutkovom stave, čo zakladá dôvod na zrušenie rozhodnutia v tejto časti podľa § 250j ods. 2 písm. c) O.s.p., ako aj podľa § 250j ods. 2 písm. b) O. s. p., keďže zistenia odporcu o predmete občianskoprávnej žaloby, ktorú mienil žalobca podať (a v súvislosti s ktorým konaním žiadal odporcu o poskytnutie právnej pomoci), nemá podklad v administratívnom spise, keďže tak ako bolo už vyššie uvedené z obsahu žiadosti v znení jej doplnku je zrejmé, že žalobca chcel podať žalobu proti Slovenskej republike, zastúpenej MS SR a teda zrejme by v tomto prípade išlo o žalobu o náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti krajský súd dospel k záveru, že rozhodnutie odporcu nie je v súlade so zákonom a preto ho s poukazom na § 250j ods. 2 písm. b), c) a d) O.s.p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Rozsudok krajského súdu napadol odporca včas podaným odvolaním zo dňa 18.08.2015, v ktorom žiadal rozsudok krajského súdu zmeniť a rozhodnutie odporcu potvrdiť. V odvolaní uviedol, že podľa jeho názoru krajský súd nesprávnym spôsobom nazerá na pojem „zrejma bezúspešnosť sporu“. Odporca mal za to, že už zo skutkových tvrdení navrhovateľa bolo nepochybné, že mu nemôže byť vyhovené. V tejto súvislosti poukázal na ustanovenie § 8 zák. č. 327/2005 Z. z., ktoré len demonštratívne vymenúva skutočnosti, na ktoré má odporca pri posudzovaní zrejmej bezúspešnosti prihliadať. Odporca môže pri posudzovaní zrejmej bezúspešnosti prihliadať aj na iné skutočnosti, čo využil práve v tomto prípade. Vo vzťahu k druhému výroku napadnutého rozhodnutia odporca nesúhlasil s tvrdením krajského súdu, podľa ktorého zistenia odporcu o predmete občianskoprávnej žaloby, ktorú

mienil žalobca podať, nemali podklad v administratívnom spise. Krajský súd podľa jeho názoru dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. V závere odvolania uviedol, že zrejma bezúspešnosť sporu je v obidvoch prípadoch taká jednoznačná, že je zrejma už na základe zbežného posúdenia veci.

Navrhovateľ sa k odvolaniu odporcu vyjadril v podaní zo dňa 07.09.2017, v ktorom navrhol odvolanie odporcu odmietnuť a rozhodnutie krajského súdu potvrdiť.

Dňom 1.7.2016 nadobudol účinnosť zák. č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len SSP) ravujúci v zmysle § 1 a) právomoc a príslušnosť správneho súdu konajúceho a rozhodujúceho v správnom súdnictve, b) konanie a postup správneho súdu, účastníkov konania a ďalších osôb v správnom súdnictve.

Podľa § 492 ods. 2 SSP, odvolacie konanie podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov. V súlade s uvedenými prechodnými ustanoveniami najvyšší súd v danej veci postupoval podľa doterajšieho predpisu, Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len O.s.p.).

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v rozsahu dôvodov uvedených v odvolaní (§ 212 ods. 1 O.s.p.) bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 O.s.p.) a po tom, ako bolo oznámenie o verejnom vyhlásení rozhodnutia zverejnené najmenej 5 dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke najvyššieho súdu www.nsud.sk, rozsudok verejne vyhlásil (§ 156 ods. 1, 3 O.s.p.).

Podľa § 6 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z. fyzická osoba má právo na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti, ak

- a) jej príjem nepresahuje 1,4-násobok sumy životného minima ustanoveného osobitným predpisom a nemôže si využívanie právnych služieb zabezpečiť svojím majetkom,
- b) nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu a
- c) hodnota sporu prevyšuje hodnotu minimálnej mzdy okrem sporov, v ktorých nie je možné hodnotu sporu vyčísliť v peniazoch.

Podľa § 8 zákona č. 327/2005 Z.z. pri posudzovaní zrejmej bezúspešnosti sporu centrum prihliadne najmä na to, či právo nezaniklo uplynutím času, či sa právo nepremlčalo a či je žiadateľ schopný označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, ktoré sú dôležité na zistenie skutkového stavu.

Podľa § 4 ods. 1 písm. a/ zákona č. 327/2005 Z.z. a účely tohto zákona je právnou pomocou poskytované právnych služieb osobe oprávnenej podľa tohto zákona v súvislosti s uplatňovaním jej práv, ktoré zahŕňajú najmä právne poradenstvo, pomoc pri mimosúdnych konaniach, vrátane sprostredkovania riešenia sporov formou mediácie spisovanie podaní na súdy, zastupovanie v konaní pred súdmi a vykonávanie úkonov s tým súvisiacich a úplné alebo čiastočné uhrádzanie nákladov s tým spojených.

Spornou skutočnosťou bola v prejednávanej veci otázka zrejmej bezúspešnosti žiadosti navrhovateľa v konaniach, ktoré chcel navrhovateľ iniciovať a v ktorých žiadal o poskytnutie právnej pomoci.

Z ustanovenia § 1 zákona č. 327/2005 Z. z. vyplýva jeho účel, a to vytvoriť systém poskytovania právnej pomoci a zabezpečiť jej poskytovanie v rozsahu ustanovenom týmto zákonom fyzickým osobám, ktoré v dôsledku svojej materiálnej núdze nemôžu využívať právne služby na riadne uplatnenie a ochranu svojich práv a prispieť k predchádzaniu právnych sporov. Štát potom sám, resp. v prevažnej miere, znáša náklady za poskytnutie právnej pomoci znevýhodneným osobám. V takom prípade je viac ako vhodné stanoviť podmienky, za ktorých bude takáto forma právnej pomoci fyzickým osobám patriť, a to predovšetkým v snahe vylúčiť zneužívanie tejto právnej úpravy. Jednou z takýchto podmienok je skutočnosť, že nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu (§ 6 ods. 1 písm. b/ zákona č. 327/2005 Z. z.). Samozrejme, nie je úlohou správneho orgánu prejedikovať výsledok konania vo veciach podľa § 3 zákona č. 327/2005 Z.z. z vecnej stránky. Za plne opodstatnené však treba považovať oprávnenie správneho orgánu, aby skúmal, či v konkrétnom prípade nejde u žiadateľa o zneužitie práva, alebo napr. či už zo skutkových tvrdení žiadateľa (bez potreby vykonávať dokazovanie) nie je nepochybné, že jeho návrhu nemožno vyhovieť napr. z dôvodu zániku práva uplynutím času alebo ak je v dôkaznej núdzi. Za obdobnú treba považovať i situáciu, ak žiadateľ vyvracia skutočnosti, ktoré už boli záväzne vyriešené v iných konaniach alebo ak nemôže v súdnom konaní dosiahnuť úspech z procesných dôvodov, napr. z dôvodu včasného nepodania opravného prostriedku, resp. jeho neprípustnosti podľa procesných predpisov.

Predmetom odvolacieho konania v preskúmvanej veci bol rozsudok krajského súdu, ktorým ako súd prvého stupňa zrušil rozhodnutie odporcu, ktorým odporca navrhovateľovi nepriznal nárok na poskytnutie právnej pomoci podľa zákona o poskytovaní právnej pomoci a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Najvyšší súd po vyhodnotení odvolacích dôvodov vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu a vo vzťahu k obsahu súdneho a pripojeného administratívneho spisu v zmysle ustanovenia § 219 ods. 2 O.s.p. konštatuje, že nezistil dôvod na to, aby sa odchyľil od logických argumentov a relevantných právnych záverov vo veci samej spolu so správnu citáciou dotknutých právnych noriem uvedených v odôvodnení napadnutého rozsudku krajského súdu, ktoré vytvárajú dostatočné právne východiská pre vyslovenie výroku napadnutého rozsudku.

Z obsahu napadnutého rozhodnutia odporcu vyplýva, že dôvodom jeho vydania bola skutočnosť, že správny orgán na základe priložených listinných dokladov mal za preukázané, že navrhovateľ ako žiadateľ nesplnil zákonnú podmienku obsiahnutú v ustanovení § 6 ods. 1 písm. b/ zákona o poskytovaní právnej pomoci, v zmysle ktorej fyzická osoba má právo na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti, ak nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu. Uvedená podmienka je pritom nevyhnutným predpokladom na poskytnutie právnej pomoci v zmysle § 6 ods. 1 cit. zákona, s poukazom na to, že úspešným žiadateľom v konaní o priznanie nároku na právnu pomoc môže byť len ten, kto súčasne preukáže splnenie všetkých troch podmienok v zmysle cit. § 6 ods. 1 uvedeného zákona.

Najvyšší súd dáva do pozornosti, že odporca ako príslušný správny orgán, za účelom rozhodnutia o nároku fyzickej osoby na poskytnutie právnej pomoci je povinný skúmať splnenie všetkých zákonných podmienok ustanovených v právnej norme § 6 ods. 1 zákona o poskytovaní právnej pomoci, a teda musí sa venovať aj zrejmej bezúspešnosti sporu ako jednej zo zákonných podmienok na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti, pretože bez splnenia tejto podmienky, nemožno žiadaný nárok na poskytnutie právnej pomoci priznať, hoci by žiadateľ ďalšie dve podmienky splnil.

V súvislosti s inštitútom zrejmej bezúspešnosti v spore najvyšší súd ďalej považuje za potrebné uviesť, že tento inštitút nie je výslovne definovaný Občianskym súdnym poriadkom ani iným právnym predpisom, avšak zo zákona o poskytovaní právnej pomoci možno vyvodiť, na čo predovšetkým je

potrebné prihlíadať pri posudzovaní zrejmej bezúspešnosti sporu ako jednej z podmienok pre priznanie nároku na poskytovanie právnej pomoci s tým, že všeobecné súdy judikovali, že o zrejmu bezúspešnosť sa jedná najmä vtedy, ak už zo skutkových tvrdení žiadateľa je nepochybné, že mu vo veci nemôže byť vyhovené.

K otázke posudzovania zrejmej bezúspešnosti sporu Centrom právnej pomoci zaujal názor aj Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojom rozhodnutí sp. zn. II. ÚS 253/2013-24 z 25. apríla 2013, v ktorom konštatoval, že „Posudzovanie zrejmej bezúspešnosti sporu zo strany Centra právnej pomoci podľa § 6 ods. 1 písm. b) zákona č. 327/2005 Z. z. je pritom len posúdením splnenia jednej zo zákonných podmienok na poskytnutie právnej pomoci podľa ustanovení toho osobitného právneho predpisu, ide len o formálne preskúmanie odôvodnenosti návrhu žiadateľa o poskytnutie právnej pomoci ako osoby v materiálnej núde, čo v žiadnom prípade nie je možné stotožniť s právnym posúdením úspechu alebo neúspechu sťažovateľa v merite veci, čo výlučne patrí do právomoci všeobecného súdu, ktorý vo veci koná sťažovateľ mal navyše zachované právo zvoliť si sám právneho zástupcu mimo inštitútu právnej pomoci poskytovanej Centrom právnej pomoci podľa zákona č. 327/2005 Z. z. osobám v materiálnej núdzi.“

Z uvedeného vyplýva právomoc odporcu pri analyzovaní splnenia podmienok ustanovených v § 6 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z. skúmať zrejmu bezúspešnosť sporu, v rámci ktorého žiadateľ právnu pomoc žiada.

Pokiaľ ide o prvý výrok napadnutého rozhodnutia, najvyšší súd je rovnako ako krajský súd názoru, že žiadateľ sa žiadosťou domáhal poskytnutia právnej pomoci v konaní o ústavnej sťažnosti, ktorú chcel podať na Ústavný súd Slovenskej republiky, pretože sa domnieval, že postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní, ktoré bolo ukončené rozsudkom sp. zn. 5Sžo/5/2014 boli porušené jeho práva, resp. boli mu odňaté jeho práva. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia avšak vyplýva, že odporca sa nezaoberal posudzovaním otázky zrejmej bezúspešnosti sporu v konaní o ústavnej sťažnosti, ktorú navrhovateľ mienil iniciovať, ale jeho dôvody smerovali k oneskorene podaným sťažnostiam vo veciach postupu a rozhodnutiam Krajského súdu v Trnave v konaniach 14S/103/2007 a 14S/68/2007 a Najvyššieho súdu SR v konaniach 8Sžo/36/2011 a 2Sžo/39/2011, o ktorých rozhodlo Centrum právnej pomoci Trenčín. Odporca nedostatočne zistil skutkový stav na to, aby mohol vyvodiť záver o zrejmej bezúspešnosti tohto sporu, keďže nezistoval skutočnosti osvedčujúce prípustnosť takejto sťažnosti.

Rovnako aj vo vzťahu k druhému výroku napadnutého rozhodnutia je najvyšší súd názoru, že nie je možné vyvodiť záver o tom, že žiadateľ mal záujem o preskúmanie rozhodnutí a postupu krajského súdu a najvyššieho súdu, ale mohlo ísť aj o žiadosť o náhradu škody voči Slovenskej republike za nezákonný postup, resp. nezákonné rozhodnutia všeobecných súdov. Odporca mal postupom podľa správneho poriadku zisťovať, čoho sa navrhovateľ domáha a poučiť ho o jeho právach.

Za stavu, že pre účely posudzovania nároku navrhovateľa na priznanie poskytnutia právnej pomoci bola rozhodujúca otázka zrejmej bezúspešnosti, najvyšší súd konštatuje, že právny záver krajského súdu, ktorý zrušil napadnuté rozhodnutie odporcu a vec mu vrátil na ďalšie konanie, bol v súlade so zákonom.

Najvyšší súd vyhodnotil rozsah a dôvody odvolania vo vzťahu k napadnutému rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici po tom, ako sa oboznámil s obsahom administratívneho a súdneho spisu a s prihlíadnutím na ustanovenie § 219 ods. 2 O.s.p. dospel k záveru, že nezistil dôvod na to, aby sa odchýlil od logických argumentov a relevantných právnych záverov spolu so správnou citáciou dotknutých právnych noriem obsiahnutých v dôvodoch napadnutého rozsudku, ktoré vytvárajú

dostatočné východiská pre vyslovenie výroku rozsudku. S týmito sa najvyšší súd stotožnil v celom rozsahu.

Odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody (§ 219 ods. 2 O.s.p.).

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky odvolaniu odporcu nevyhovел a s prihliadnutím na všetky individuálne okolnosti daného prípadu rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 a 2 O.s.p. potvrdil.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 OSP v spojení s § 250k ods. 1 OSP tak, že navrhovateľovi ich náhradu nepriznal, keďže si ich náhradu neuplatnil a odporcovi zo zákona náhrada trov konania neprináleží.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.